

EPKK INFOLEHT

Põllumajanduse ja toidu-uudised Euroopast

Foto: Pixabay

JÕULUPUHKUS BRÜSSELIS ON VÄLJA TEENITUD

**Kokkuleppele saavutati paljudes suurtes poliitika-
teemades**

Aasta viimased kuud on Brüsselis olnud tõised, mis on igati kohane oma mandaadi lõpusirgele jõudnud Euroopa Parlamendile ja komisjonile. Kaasseadusandjad leppisid kokku ühises lähenemises mitme kõne all olnud poliitika-teema osas, mis lubab uue aasta alguses seadusandluse lõplikult kinnitada veel enne Europarlamendi valimiskampaania algust. Viimaste sammudeni jõuti näiteks looduse taastamise määruse, nn hommikusöögidirektiivide ja pakendite ja pakendijäätmete vähendamist käsitleva määruse puhul. Pinevad arutelud on aga ees veel uute aretustehnikate osas, kus mõned riigid ei olnud veel valmis kokkuleppeks nende lubamiseks ELi turule ning jätkuvalt ootab paremat lahendust Ukraina toodete impordiprobleem. Uuelt aastalt oodatakse uusi kokkuleppeid ja värskeid ideid ning põllumajanduse mõistmist uutelt eurosaadikutelt ja komisjoni liikmetelt.

SELLES NUMBRIS:

- Uued aretustehnikad - 2
- Hommikusöögi-
direktiivid - 3
- Looduse taastamine - 4
- Nitraadidirektiiv - 5
- Pakendid - 6
- Ukraina import - 7
- Voliniku visiidid - 8
- Tarragona manifest -9

Foto: Pixabay

Foto: Pixabay

UUTE ARETUSTEHNİKATE OSAS VEEL ÜKSMEELT EI OLE

Läbirääkimised jätkuvad uuel aastal

Pärast enam kui kümneaastast edasilükkamist esitas Euroopa Komisjon 5. juulil ettepaneku uue genoomitehnoloogia (UGT) abil saadud taimi käsitleva määruse kohta koos ettepanekuga taimede paljundusmaterjalide turustamise direktiivide läbivaatamiseks. Enne määruse kehtima hakkamist peavad liikmesriigid nõukogus ja Euroopa Parlamendis selle seadusandliku tavamenetluse kohaselt vastu võtma.

ETTEPANEK HÖLMAB MUTAGENEESI JA TSISGENEESI

See algatus hõlmab taimi, mis on toodetud sihitud mutageneesi (tehnikate kogum, mis võimaldab genoomi modifitseerida ilma võõr-DNA-d sisestamata), tsisgeneesi (organismi geneetilise materjali modifikatsioon, mille järjestus on pärit samast või lähedalt seotud liigist) ja intrageneesi (organismi geneetilise materjali modifikatsioon sama liigi või lähedaselt seotud erinevate järjestuste kombinatsiooniga). Ettepanek ei hõlma taimi, mis on saadud UAT-de abil, mis toovad sisse mitteristuvate liikide geneetilist materjali (transgeneesi). Selliste tehnikate suhtes kohaldatakse jätkuvalt kehtivaid GMOsid käsitlevaid õigusakte. Ettepanek käsitleb kahte taimekategoriat: nn 1. kategooria UAT taimed, mida peetakse samaväärseteks tavaliste taimedega ja 2. kategooria UAT taimed - need hõlmavad kõiki muid UAT-de abil saadud sorte.

ELi põllumehed ootavad võrdseid konkurentsitingimusi võrreldes ülejäänud maailmaga.

KOMISJONI PANEB ETTE JÄRGMIST:

- kehtestada kaks uute genoomitehnoloogiatega abil saadud taimede kategooriat: taimed, mis on võrreldavad looduslikult esinevate või tavapäraste meetoditega aretatud taimedega ning keerukamate genoomimuudatustega saadud taimed;
- mõlema kategooria suhtes kohaldatakse turule laskmiseks erinevaid nõudeid vastavalt saadud taimede omadustele ja seotud riskidele. Esimesse kategooriasse kuuluvate taimede puhul piisab teatamisest, teise kategooria puhul tuleb läbi teha põhjalikum protsess vastavalt GMOde direktiivile;
- pakkuda stiimuleid kestlikumate taimede aretamiseks;
- tagada läbipaistvus seoses ELi turule lastavate ning uute genoomitehnoloogiatega abil saadud taimedega (nt märgistada seemned);
- näha ette tõhus seire uute aretustehnikate abil saadud toodete majandusliku, keskkonnanalase ja sotsiaalse mõju üle.

EUROOPA PÕLLUMEHED OOTAVAD UAT KASUTAMISVÕIMALUST PIKISILMI

Copa-Cogeca on survestanud UAT ELis tunnustamist juba pikki aastaid, et pakkuda Euroopa põllumehedele võrdseid konkurentsitingimusi võrreldes muu maailmaga, kasvatada kliimamuutusele vastupidavaid sorte ning vältida UAT abil kasvatatud sortide illegaalset levimist. Samuti rõhutatakse, et uute sortide ja tehnoloogiate tunnustamise protsess peab olema kiire. Kahjuks on teistsugusel arvamusel paljud ELi mahetootjad, kelle arvates tekitaks UAT lubamine tarbijates segadust (võimalus segamini ajada GMO-ga) ning ei oleks kooskõlas ELi roheleppes ega aitaks kaasa kestlikkusele.

KOKKULEPE LÜKKUB BELGIA EESISTUMISE AEGA

Kuigi algselt oli lootus jõuda liikmesriikidega kokkuleppele käesoleva aasta lõpuks, siis nii ei läinud. Detsembri algul toimunud nõukogu koosolekul ei saavutanud ELi põllumajandusministrid vajalikku hääleteenamust UAT liberaliseerimiseks. Praeguse seisuga võttis Hispaania eesistumine teema nõuvalt maha ning sellega jätkab Belgia eesistumine uue aasta esimesel poolel. Siiski jäävad võimalused määruse vastuvõtmiseks enne tulevat aastal toimuvaid Europarlamendi valimisi aga kitsamaks – seda ka parlamendipoolsete viivituste tõttu, kus juhtiv keskkonnamisjon lükkas hääletuse raporti üle 24. jaanuarile, mis omakorda lükkab täiskogu hääletuse edasi veebruarisse.

Foto: Pixabay

HOMMIKUSÖÖGIDIREKTIIVID

Arutelu jõuab kolmepoolsete läbirääkimiste faasi

Euroopa Liidu (EL) turustusstandardid, mis võeti esmakordselt kasutusele ühise põllumajanduspoliitika algusaegadel, põhinevad nn ühisel turukorraldusel (CMO). See eeskirjade kogum loodi, et aidata hõlbustada siseturu toimimist, hoida turult eemal ebarahuldava kvaliteediga toiduaineid, anda tarbijatele asjakohast teavet ja tagada konkureerivatele toodetele võrdsed võimalused. Seitsmest direktiivist koosnev turustusstandardite rühm, mida tuntakse nn hommikusöögidirektiividena, on üle 20 aasta vanad.

ETTEPANEK MUUTA NELJA DIREKTIIVI

Et vastata toiduturgude arengule ja tarbijate muutuvatele ootustele, tegi Euroopa Komisjon on 21. aprillil 2023 ettepaneku ajakohastada nimetatud direktiivid. Kavandatavate muudatuste eesmärk, mis on kooskõlas ELi „Talustaldrikule“ strateegiaga, on suunatud toidusüsteemide kestlikkusele. Muudetakse nelja direktiivi. Peamised muudatused hõlmavad marmelaadi ümberdefineerimist, mooside puuviljasisalduse suurendamist, puuviljamahla suhkrusisalduse vähendamist, mee päritolu rangema märgistamise rakendamist ja laktoosivaba dehüdreeritud piima tootmise lubamist. Komisjoni ettepanekut loe SIIT.

COPA-COGECA: PETTUSTE LÕPETAMISEKS MEETURUL ON VAJALIK REFORM

Mee märgistamist puudutava direktiivi põhjalik reform on enam kui vajalik, et parandada tarbijate teavitamist, võidelda pettuste ja võltsimisega ning piirata konkurentsimoonusi, mille tõttu on Euroopa mesinikud kannatanud palju aastaid.

Mee tootmine ELis on viimastel aastatel vähenenud, jõudes 2022. aastaks peaaegu 200 000 tonnini. Samal aastal importis EL üle 190 000 tonni mett - kasv võrreldes 2022. aastale eelnenud viie aastaga on 13%. 2023. aasta alguses avaldatud komisjoni uurimise kohaselt ilmnis 46% importmees võltsimise märke. Seega on vaja ajakohastada ja tagada ühtlustatud analüüsimetodid, et täpselt kontrollida, kas EL-is toodetud ja turustatud mesi vastab direktiivile 2001/110/ EÜ.

Konkreetsete tulemuste saavutamiseks on vajalik päritoluriigi märkimine etiketil koos vastavate täpsete protsentidega; uusimal kaasaegsel tehnoloogial - näiteks plokiahelal - põhineva jälgimissüsteemi rakendamine; vahendite pakkumine tõhusaks võitluseks pettustega ja mee kvaliteedi säilitamiseks (ultrafiltrimine, kuumutatud mesi, mee laagerdumine. Lisaks oleks oluline kokukonna mee tugikeskuse loomine - koht, kus arendada ja katsetada kaasaegseid meetodeid, et tõestada mee ehtsust ja kvaliteeti. Kõik need punktid on vajalikud, et vältida kriitilisi tagajärgi sektori majanduslikule elujõulisusele ja vastupanuvõimele.

EUROSAADIKUD SOOVIVAD SELGEMAT MÄRGISTAMIST

12. detsembril kinnitas Europarlamendi täiskogu oma seisukoha nn hommikusöögidirektiivide läbivaatamise kohta. Saadikud nõustuvad, et etiketile peab olema märgitud riik, kus mesi on korjatud. Kui mesi või puuvili on pärit rohkem kui ühest riigist, tuleks päritoluriigid märkida etiketile kahanevas järjekorras vastavalt nende osakaalule lõpptootes. Pettuste piiramiseks tuleks luua mee tarneahela jälgimissüsteem, et jälgida toote päritolu. EL peaks asutama mee referentlabori, et parandada kontrolli ja tuvas-tada võltsimist süstemaatilise testimise kaudu.

Saadikud tegid ettepaneku lubada puuviljamahladele märgistus "sisaldab ainult looduslikult esinevaid suhkruid". Et rahuldada kasvavat nõudlust madala suhkrusisaldusega toodete järele, võib ümberkujundatud puuviljamahladele lisada märgistuse "vähendatud suhkrusisaldusega puuviljamahl". Uued meetodid, mis eemaldavad puuviljamahladest, moosidest, tarretistest või piimast looduslikult esinevad suhkrud, ei tohiks kaasa tuua magusainete kasutamist, et kompenseerida suhkrusisalduse vähenemise mõju lõpptootes maitsele, tekstuurile ja kvaliteedile. Vähendatud suhkrusisaldusega toiduainete etiketid ei tohi sisaldada väiteid positiivsete omaduste kohta, näiteks kasu tervisele.

NÕUKOGU ANDIS MANDAADI TRILOOGIDE ALUSTAMISEKS

11. detsembril andis ELi Nõukogu andis mandaadi komisjoni, parlamendi ja nõukogu vaheliste kolmepoolsete läbirääkimiste alustamiseks Belgia eesistumise juhtimisel jaanuaris 2024.

LOODUSE TAASTAMISE MÄÄRUSE OSAS JÕUTI KOKKULEPPELE

Nõukogu ja Parlament peavad esialgse kokkuleppe enne jõustumist kinnitama

Novembris jõudsid praegune ELi nõukogu eesistujariik Hispaania ja Euroopa Parlamendi esindajad esialgsele poliitilisele kokkuleppele looduse taastamist käsitleva määruse suhtes. Määruse kohaselt peavad liikmesriigid kehtestama ja rakendama meetmed, millega taastatakse 2030. aastaks vähemalt 20% ELi maismaa- ja merealadest. Nõutakse ka, et liikmesriigid kehtestaksid 2030. aastaks meetmed, et taastada vähemalt 30% mõlemas lisas loetletud halvas seisundis elupaigatüüpidest. Taastamismeetmete rakendamisel tuleb seada esikohale Natura 2000 alad. Samuti peavad liikmesriigid kehtestama meetmed, et taastada 2040. aastaks vähemalt 60% ja 2050. aastaks vähemalt 90% halvas seisundis elupaikadest. Väga levinud ja laialt levinud elupaikade jaoks lisati täiendav paindlikkus.

TOLMELDAJAD, LIBLIKAD, PÖLLULINNUD

Liikmesriikidele tuleb kehtestada meetmed, et pöörata tolmeldajate arvukuse vähenemine hiljemalt 2030. aastaks kasvule. Kasvavad suundumused tuleb saavutada lisaks ka vähemalt kahes järgmisest kolmest näitajast: rohumaaliblikate indeks, mitmekesiste maastikuelementidega põllumajandusmaa osakaal, orgaanilise süsiniku varu mineraalsetes põllumuldades. Samuti on selles seatud tähtsalised eesmärgid, et suurendada levinud põllulindude indeksit riigi tasandil.

PAINDLIKKUS TURBAALADE TAAS-SOOSTAMISEL

Kaasendusandjad nõustusid pakkuma liikmesriikidele paindlikkust turbaalade taassoostamisel, kuna mõnel sellisel kohustusel on ebaproportsionaalselt suur mõju. Tekstis seatakse eesmärgiks taastada 30% põllumajanduses kasutatavatest kuivendatud turbaaladest aastaks 2030, 40% aastaks 2040 ning 50% aastaks 2050, kuigi tugevalt mõjutatud liikmesriikidel on võimalik kohaldada madalamat protsendimäära. Taassoostamise eesmärkide saavutamise kohustus ei kehti põllumajandustootjate ega eramaaomanike suhtes.

Liikmesriike kutsutakse üles istutama ELis 2030. aastaks vähemalt kolm miljardit uut puud.

METSAÖKOSÜSTEEMID

Liikmesriigid peavad kehtestama meetmed, et suurendada metsaökosüsteemide elurikkust ja saavutada teatavate näitajate, näiteks seisva ja lamava lagupuidu hulga ja levinud metsalindude indeksi puhul riigi tasandil kasvusuundumus, võttes arvesse metsatulekahjude ohtu. Kaasendusandjad lisasid ka sätte, milles kutsutakse liikmesriike üles panustama eesmärki istutada ELis 2030. aastaks vähemalt kolm miljardit uut puud.

RIIKLIKUD TAASTAMISKAVAD

Liikmesriigid peavad esitama komisjonile korrapäraselt riiklikud taastamiskavad, milles näidatakse, kuidas nad eesmäärke saavutavad. Samuti peavad nad oma edusamme jälgima ja andma nende kohta aru. Seda tehakse järk-järguliselt. Liikmesriigid võivad võtta oma kavade kehtestamisel arvesse nende erinevaid sotsiaalseid, majanduslikke ja kultuurilisi nõudeid, piirkondlikke ja kohalike iseärasusi ning rahvastiku tihedust, sealhulgas ääre- ja poolseimate piirkondade erilist olukorda.

TAASTAMISMEETMETE RAHASTAMINE

Esialgses kokkuleppes lisatakse uus säte, milles tehakse komisjonile ülesandeks esitada üks aasta pärast määruse jõustumist aruanne, mis sisaldab ülevaadet ELi tasandil kättesaadavatest rahalistest vahenditest, rakendamise rahastamisvajaduste hinnangut ja analüüsi võimalike rahastamispuudujääkide kindlakstegemiseks. Liikmesriike julgustatakse edendama olemasolevaid era- ja avaliku sektori kavasisid, et toetada taastamismeetmeid rakendavate sidusrühmi, sealhulgas maahaldajaid ja -omanikke, põllumajandustootjaid, metsandusettevõtjaid ja kalureid. Riiklikud taastamiskavad ei kohusta riike käesoleva määruse rakendamiseks ümber kavandama ühise põllumajanduspoliitika või ühise kalanduspoliitika rahastamist 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku raames.

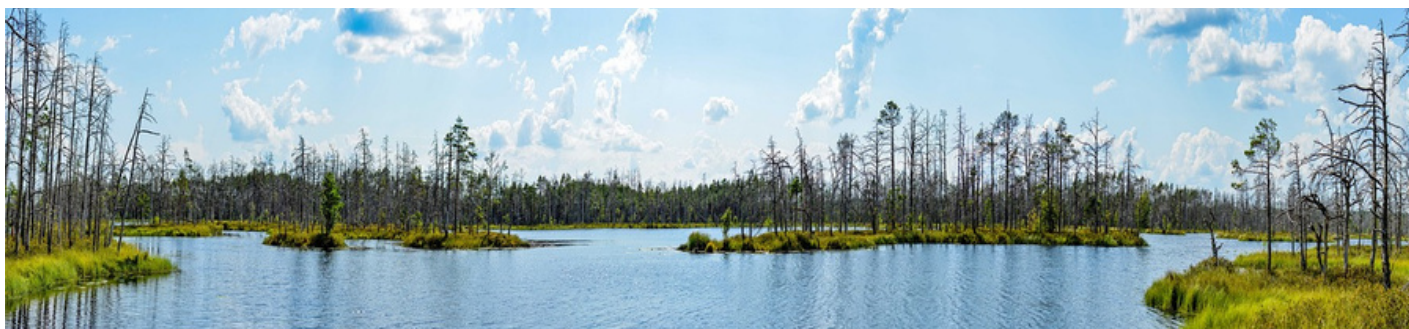

Foto: Pixabay

LÄBIVAATAMINE JA NN HÄDAPIDUR

Komisjon peab 2033. aastaks läbi vaatama määruse kohaldamise ning selle mõju põllumajandus-, kalandus- ja metsandussektorile, samuti selle laiema sotsiaalmajandusliku mõju, ning neid hindama. Nähakse ette ka võimalus peatada määruse kõnealuste agroökosüsteeme käsitlevate sätete rakendamine rakendusaktiga kuni üheks aastaks, kui toimuvad ettenägematud ja erakorralised sündmused, mis ei ole ELi kontrolli all ja millel on kogu ELis tõsised tagajärjed toidujulgeolekule.

EDASISED SAMMUD

Esialgne kokkulepe esitatakse nüüd kinnitamiseks liikmesriikide esindajatele nõukogus (COREPER) ja parlamendi keskkonnakomisjonile. Kui heakskiit antud, peavad mõlemad institutsioonid teksti pärast õiguskeelelist viimistlemist ametlikult vastu võtma, enne kui see avaldatakse Euroopa Liidu Teatajas ja see jõustub.

EUROOPA PÕLLUMAJANDUSTOOTJAD ON MURES

Kuigi Euroopa Parlamendi ja Nõukogu kokkuleppeteksti näol tehti olulisi parandusi ja järeleandmisi võrreldes Komisjoni esialgse ettepanekuga, on Copa-Cogeca ning eriti Kesk- ja Lõuna-Euroopa farmerid äärmiselt murelikud. Nende hinnangul on agroökonoomiat puudutavate sätete määrusse lisamise näol tegu täiesti ebarealistlike eesmärkide uuesti päevakorda tõstmisega, mis seab intensiivse põllumajanduse piirkondadele piirangud, mis ähvardavad kasumliku tootmise lõpetada. Samuti on endiselt ebaselge uute nõuete rahastamine ning kuigi taastamiskavad koostatakse liikmesriikides, jätab komisjon endale nõ viimase sõna võimaluse, mille määr ja ulatus ei ole teada.

Kuigi taastamiskavad koostatakse liikmesriikides, jätab komisjon endale sekkumisvõimaluse, mille määr ja ulatus ei ole teada.

Foto: Pixabay

Foto: Pixabay

AVALDA ARVAMUST NITRAADIDIREKTIIVI KOHTA

**Komisjoni küsitlus on avatud
8. märtsini 2024**

1. detsembril alustas Euroopa Komisjon konsultatsiooni, mille eesmärk on hinnata nitraadidirektiivi. Avaliku arvamuse küsitluse käigus soovitakse arvestada põllumeeste ja maakorraldajate seisukohtadega.

Küsitluse sihtrühma kuuluvad kõik sidusrühmad ja kodanikud, keda mõjutab põllumajandusest tulenev toitaine kadu, samuti need, kes rakendavad kõikjal ELis nitraadidirektiivi.

Hindamise käigus vaadatakse, kas nitraadi-direktiiv vastab oma eesmärgile ning aitab kaasa kehtlikule ja vastupidavale põllumajandusele ja toiduga kindlustatusele. Uuritakse, kas direktiiv aitab muutuvates kliima- ja keskkonnaningimustes põllumajandustootjatel koheneda ja suurendada vastupidavust, kas see toetab uusi põllumajandustavasid, edendades samal ajal piisavalt erinevatest allikatest pärit toitaine, sealhulgas töödeldud sõnniku ringlussevõttu. Peamine eesmärk on uurida ka lihtsustamise, koormuse ja kulude vähendamise potentsiaali, keskendudes suuremale kooskõlale teiste õigusaktide ning põllumajandustavade ja tehnoloogia arenguga. Samuti kaalutakse direktiivi panust Kunming-Montreali ülemaailmse elurikkuse raamistiku võetud kohustusesse vähendada 2030. aastaks kogu maailmas toitaine kadu 50% võrra. Hindamine hõlmab mitmeid konsultatsioone, mille eesmärk on tagada sektori ja avalikkuse huvide nõuetekohane kajastamine kogu ELis.

Küsitlusele saab vastata eesti keeles [SIIN](#).

Fotod: Pixabay

PAKENDIJÄÄTMETE VÄHENDAMISES LEPITI KOKKU ÜLDINE LÄHENEMISVIIS

Läbirääkimised lõpliku õigusakti üle jätkuvad 2024. aastal

ELi Nõukogu jõudis 18. detsembril kokkuleppele (nn üldine lähenemisviis) pakendeid ja pakendijäätmeid käsitleva määruse ettepaneku suhtes. Eesmärk on tegeleda ELis tekkivate pakendijäätmete kasvuga, ühtlustades samal ajal pakendite siseturgu ja hoogustades ringmajandust.

MÄÄRUS ASENDAB SENISE DIREKTIIVI

Praegu kehtiv ELi pakendite ja pakendijäätmete direktiiv võeti esmakordselt vastu 1994. aastal ja seda on korduvalt muudetud. Mitmed hinnangud on aga näidanud, et direktiivi abil ei ole õnnestunud pakendite negatiivseid keskkonnamõjusid vähendada. Seetõttu esitas komisjon 2022. aasta novembris ettepaneku võtta vastu pakendeid ja pakendijäätmeid käsitlev määrus, mis asendaks kehtiva direktiivi. Euroopa Parlament võttis oma seisukoha kavandatava määruse kohta vastu täiskogu istungjärgul 22. novembril 2023. Nõukogu ja parlament alustavad läbirääkimisi õigusakti lõpliku vormi üle Belgia eesistumise ajal 2024. aasta esimesel poolaastal.

ETTEPANEK HÖLMAB KÕIKI PAKENDEID

Nõukogu säilitas komisjoni ettepaneku reguleerimisala, mis hõlmab kõiki pakendeid, olenemata kasutatud materjalist ja kõiki pakendijäätmeid, olenemata nende päritolust (sh tööstus, tootmine, jaemüük, kodumajapidamised).

KESTLIKKUSNÕUDED JA TAASKASUTATAVAD PAKENDID

Nõukogu soovib karmistada nõudeid pakendites sisalduvatele ainetele. Komisjon peab 2026. aastaks koostama aruande probleemsete ainete sisalduse kohta pakendites, et teha kindlaks, kas need mõjutavad negatiivselt pakendite korduskasutamist või ringlussevõttu.

Kõik turule lastud pakendid peavad olema komisjoni ettepaneku kohaselt ringlussevõetavad. Lisaks leppisid liikmesriigid kokku, et pakendeid loetakse ringlussevõetavaks juhul, kui need on disainitud materjalide ringlussevõtuks ning kui pakendijäätmeid saab eraldi koguda, sorteerida ja mastaapselt ringlusse võtta (viimane tingimus hakkaks kehtima alates 2035. aastast).

Üldine lähenemisviis säilitab peaeesmärgid 2030. ja 2040. aastaks plastpakendite minimaalse ringlussevõetava sisu osas. 2034. aastaks peab komisjon üle vaatama 2030. aasta eesmärkide täitmise ja hindama 2040. aasta eesmärkide teostatavust.

Samuti leppis nõukogu kokku, et teepakid ning puu- ja köögiviljadel olevad kleepuvad etiketid peavad olema kompostitavad. Liikmesriikidel on vabadus nõuda, et ka muud pakendid (nt kohvikapslid ja kerged plastkandekotid) oleksid teatud tingimustel kompostitavad. Uued eeskirjad vähendaksid tarbetuid pakendeid, kohustades tootjaid ja importijaid tagama pakendi massi ja mahu minimeerimise, välja arvatud kaitstud pakendijunduste puhul.

PAKENDIJÄÄTMETE VÄHENDAMISE EESMÄRGID

Kooskõlas komisjoni ettepanekuga seatakse üldises lähenemisviisis üldised peamised eesmärgid pakendijäätmete vähendamiseks, mis põhinevad 2018. aasta kogustel: 5% aastaks 2030, 10% aastaks 2035 ja 15% aastaks 2040. Komisjon vaatab need eesmärgid uuesti läbi kaheksa aastat pärast määruse jõustumist. Liikmesriigid võivad kehtestada pakendijäätmete vältimise meetmed, mis ületavad eespool nimetatud miinimumeesmärke. Loe lähemalt [SIIT](#).

COPA-COGECA HINDAB NÕUKOGU KOKKULEPET KEHVAKS

Copa-Cogeca hinnangul on kokkulepe nõukogu poolt kehv tulemus, mis mitte ainult ei taasta kohustusi sektoreile, mille määrusest välja arvamise poolt parlament hääletas, vaid võimaldab ka liikmesriikidel minna kaugeemale (näiteks annab võimaluse seada ambitsioonikamaid pakendijäätmete vähendamise eesmärke), mis kaotab käesoleva määruse eesmärgi ühtlustada ELi pakendijäätmete käitluseeskirju.

Foto: Pixabay

UKRAINA KAUPADE IMPORT ELI VAJAB LAHENDUST

Copa-Cogeca ettepanekud kaubanduse reguleerimiseks

Ukraina vajab ELi vankumatut toetust. Ka Euroopa põllumehed selles ei kahtle ning teevad rõõmuga oma osa, kuid siiski paistab, et see jõupingutus on praegu ELi kodanike vahel ebaõiglaselt jagatud, kuna põllumajandussektor kannab ebaproportsionaalset ja jätkusuutmatut koormust.

IMPORT ON KASVANUD KÜMNETES KORDADES

Copa-Cogeca andmetel kasvas Ukrainast pärit suhkru import 2021-2022. aastal kahekümnekordseks võrreldes seniste kogustega ja 2023-24 on oodata ligikaudu 650 000 t importi (30 korda rohkem võrreldes eelmise lepinguga). 2023-2024 suurenes suhkrukasvatuse pindala Ukrainas 25-30% võrreldes 2022-23 aastaga. Linnuliha import ELi kasvas 204 225 tonnini, mis on 51% rohkem kui 2022. aasta samal perioodil. Munade koguimport perioodil jaan.-aug. '23 oli 29 451 t ehk 140% võrreldes eelmise aasta sama perioodiga ja +755 % võrreldes 2021. aasta sama perioodiga enne kaubanduse liberaliseerimist. Teravilja import perioodil jaanuar-august 2023 oli 11 437 873 t ehk +57% võrreldes eelmise aasta sama perioodiga ja +257% võrreldes 2021. aasta sama perioodiga enne vabakaubandust. Õliseemnete koguimport perioodil jaanuar-august 2023: +9% võrreldes eelmise aasta sama perioodiga, +727% võrreldes 2021. aasta sama perioodiga enne kaubanduse liberaliseerimist. Importtoodete üleküllus põhjustab hindade langemist ELi turul, ka ei ole Ukraina toodang ELi nõuete ega tootmismeetoditega kooskõlas.

PROBLEEM KA LÄÄNEPOOLSEMATEL LIIKMESRIIKIDEL

Kui seni puudutas impordiprobleem lähemalt vaid Ukraina naaberriike, siis nüüdseks on teravilja hinnalangust täheldatud ka Belgias, Prantsusmaal ja Hispaanias. Kardetakse, et kui EL pikendab vabakaubanduslepingut Ukrainaga muutmata kujul ka järgmiseks aastaks,

suurendab see ELi kodanike vastumeelsust Ukraina toetamisel ja murendab ELi ühtsust, mis võib põhjustada liikmesriikide otsuseid võtta ühepoolseid meetmeid, nagu see juba juhtus. Vajalik on leida ühine lahendus, mis tagab ELi ühtsuse ning võimaldab jätkata Ukraina toetamist, tagades samal ajal ka ELi põllumeeste/ühistute toimimise.

COPA-COGECA TEEB ETTEPANEKUD KAUBANDUSE TÕHUSTAMISEKS

Seni on Copa-Cogeca nõudnud peamiselt solidaarsuskoridoride toimimise tagamist ja kompensatsioonimeetmeid kahju kannatavatele põllumeestele. Ukraina vabakaubanduslepingu lõppemise ja tõenäolise pikendamise valguses pakutakse välja muudatusettepanekud uue lepingu jaoks. Need on järgmised:

- Jätkata rahvusvahelisi jõupingutusi kaubavoo- gude lihtsustamiseks Musta mere sadamatest, et need muutuksid taas peamiseks eksporditeeks. Investeerida logistika ja infrastruktuuri parandamisse, et võimaldada solidaarsuskoridoridel korralikult toimida ja suurendada nende arvu.
- Tagada, et ELi turule sisenevad tooted vastaksid fütosanitaar- ja loomade heaolu standarditele ning antimikroobsete ainete kasutamise nõuetele, tugevdades piirikontrolli.
- Luua süsteem, mis tagab, et kõikide Ukraina põllumajandustoodete saadetiste sihtkoht määratakse kindlaks enne ELi sisenemist.
- Võtta kasutusele süsteem, mis tagab, et Ukraina tooted jõuavad sellesse sihtkohta, mis on kindlaks määratud enne ELi sisenemist ega satu mujale.
- Võtta kasutusele impordikünnised kõikidele vabakaubanduslepingu alla kuuluvatele põllumajandustoodetele, mis põhinevad 2021. ja 2022. aasta impordi kombineeritud keskmisel. Üle selle piirmäära imporditud tooted tuleks eksportida väljapoole ELi ja siseturul oleksid need ainult transiidina. Koguste mõõtmine põhineks maksude ja tolli peadirektoraadi (DG TAXUD) järelevalvesüsteemil.

MUUTUST HETKEL EI PAISTA

Euroopa Komisjon ei ole seni olnud kuigi avatud muudatuste tegemisele Ukraina kaubanduslepingusse või selle pikendamata jätmisest, nagu mõnede liikmesriikide põllumehed seda nõudnud on. Erilist koostöövalmidust ei ole näidanud ka EL tasandi kaubandusorganisatsioonid, kelle liikmed tõenäoliselt suurenenud impordilt kasu saavad. Huvi on üles näidanud mõnede riikide eurosaadikud, kes on rääkinud uue vabakaubanduslepingu teksti koostamisest. Arvatakse, et muutus võiks olla võimalik, kui nõukogu tasandil haaraks initsiatiivi mõni suur nn vana liikmesriik, nt Prantsusmaa. Hetkel sellekohaseid arenguid ei paista.

Foto: Pixabay

PÖLLUMAJANDUSVOLINIK KUTSUB VISIIDILE HIINASSE JA KASAHSTANI

Registreerimistähtaeg kõrgetasemelistel visiitidel osalemiseks on jaanuaris

Põllumajanduse ja maaelu arengu volinik J. Wojciechowski jätkab diplomaatilisi jõupingutusi ELi põllumajandustootjate ja toiduainetööstuste toetamiseks. Tema neljas kõrgetasemeline missioon toimub **Hiinasse (Shanghaise ja Shenzheni) 21.–26. aprillil 2024.**

Lisaks poliitilistele aruteludele Hiina ministritega turulepääsu tõkete ja geograafiliste tähistepingu rakendamise teemal keskendutakse visiidil turuanalüüsile toidu- ja joogisektoris, millele järgneb business-to-business tegevus.

DELEGATSIOONI OODATAKSE 80 TIPPJUHTI

Volinik soovib, et teda saadaks visiidil kuni 80-st ELi tippjuhist koosnev delegatsioon, mis esindab ettevõtteid kõigist liikmesriikidest alates usaldusväärse ekspordivõimega VKEdest kuni suurte ettevõteteni, sealhulgas Euroopa ja riiklike tootjate ühendusteni, millel on kõige olulisem potentsiaal ELi kaubanduses ja koostöös Hiinaga.

VALIK TEHAKSE JÄRGMISELT:

Sektorid: lihatooted, šokolaad, teravili ja pasta, kondiitri- ja pagaritooted, piimatooted, veinid, õlu ja kanged alkohoolsed joogid, oliiviõli ja taimeõlid, imikutoit ja imikute piimapulber, geograafilise tähisega tooted, sellised kaubad nagu teraviljad, õliseemned ja loomasööt, lemmikloomatoit, puu- ja juurviljad.

Valikukriteeriumid: ettevõtete esindajate lõplik valik põhineb delegatsiooni toote- ja geograafilisel tasakaalul. Arvesse võetakse ka kandidaatide suutlikkust korraldada rahvusvahelist äri ja pääseda väljakutsetega turgudele.

Tähtaeg: kandideerida saab kuni **7. jaanuarini 2024.**

Tulemustest teatatakse 2024. aasta jaanuari keskpaigaks. Esita oma kandideerimisavaldus [SIIN](#)

KASAHSTANI OODATAKSE 30 - 80 TIPPJUHTI

Kõrgetasemelisele visiit **Kasahstani (Almatõsse ja Astanasse) toimub 27.–31. maini 2024.** Lisaks institutsionaalsele infovahetustele kolleegidega keskendutakse visiidil Euroopa toidu kõrgete kvaliteedistandardite edendamisele, Kasahstanis äritegevuse võimaluste ja nõuete uurimisele ning äriühingustiku loomisele.

Delegatsiooni oodatakse 30–60 tippjuhti, kes esindavad ELi põllumajanduse ja toiduainete tootjaorganisatsioone ning ELis põllumajandustooteid, toiduaineid ja jooke tootvaid keskmisi või suuri ettevõtteid.

VALIK TEHAKSE JÄRGMISELT:

Sektorid: puu- ja köögiviljad ning nendest valmistatud tooted, veinid ja kanged alkohoolsed joogid, sea- ja linnulihast valmistatud lihatooted, piimatooted, teravili ja teravilja-saadused.

Valikukriteeriumid: ettevõtete esindajate lõplik valik põhineb delegatsiooni toote- ja geograafilisel tasakaalul. Arvesse võetakse ka kandidaatide suutlikkust korraldada rahvusvahelist äri ja pääseda väljakutsetega turgudele.

Tähtaeg: Kandideerida saab **kuni 17. jaanuarini 2024.**

Valitud kandidaate teavitatakse jaanuari lõpuks.

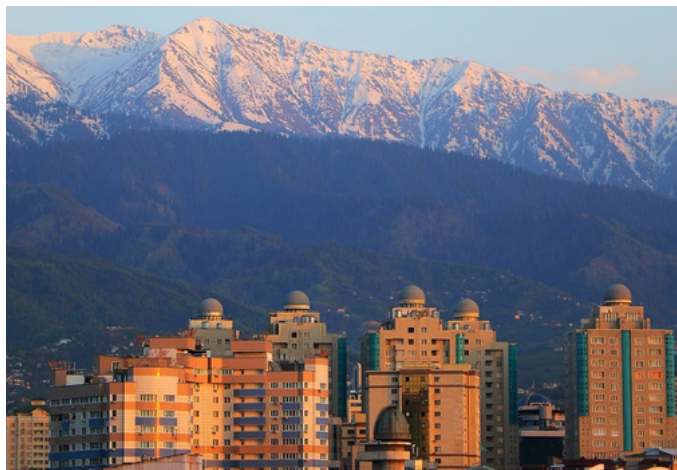
Huvitatud ettevõtted ja organisatsioonid saavad oma äridelegatsiooniga liitumise avalduse registreerida veebi kaudu [SIIN](#).

Küsimuste korral palutakse pöörduda komisjoni poole e-mailil REA-AGRI-EVENTS@ec.europa.eu.

Copa-Cogeca palub oma kandideerimisest ka sekretariaadile teada anda, et nad saaksid koostada omapoolse toetuskirja.

Põllumajandusvolinik jätkab diplomaatilisi jõupingutusi ELi põllumajandustootjate ja toiduainetööstuste toetamiseks.

Foto: Pixabay

TARRAGONA MANIFEST: NOORED ON ÜHISTEGEVUSE TULEVIK

Cogeca mõtted põlvkondade uuendamiseks põllumajandusühistutes

Euroopa põllumajandus- ja metsandussektor silmitsi süveneva demograafilise kriisiga. 2023. aasta novembrikuus Hispaanias Tarragonas toimunud Cogeca Ärifoorumil rõhutati põllumajandusühistute kesksel rollil põlvkondade uuendamise väljakutse lahendamisel. Kuna alla 40-aastased tootjad juhivad vaid 11% ELi põllumajandusettevõtetest ja noored naispõllumajandustootjad moodustavad vaid 3%, on sektori konkurentsivõime jaoks ülioluline meelitada põllumajandusse rohkem noori. Euroopa Parlamendi ettepanek „Põlvkondade uuendamine ELi tulevikupõllumajandustes“ tõstis esile põllumajandusühistute jõupingutusi, kuid on selge, et sektori pikaajalise jätkusuutlikkuse tagamiseks on vaja ulatuslikumaid meetmeid. Cogeca on jätkuvalt pühendunud poliitikate ja strateegiade edendamisele, mis soodustavad noorte põllumajandustootjate oskuste ja majanduslike võimaluste arendamist. Tarragona manifest koosneb viiest osast, mida tutvustame lühidalt allpool.

MAJANDUSLIK, SOTSIAALNE JA KESKKONNA-SÄÄSTLIKKUS: NOORTE KAASAMINE ÜHISTUTESSE

- Toetada noorte projekte ja aidata neid majanduslike, sotsiaalsete ja keskkonnanäesmärkide täitmisel
- Hõlbustada rahalist tuge noortele ettevõtte käivitamisel või ülevõtmisel, juurdepääsu maakasutusele, investeringuid ühistuga liitumisel, toetada uuenduste kasutuselevõttu ja kaasata noortootjaid digiprojektidesse.
- Kindlustada sisstulek ja toetada noori riskijuhtimisvahenditega, pakkuda nõustamisteenuseid nii agronoomias, kaubandustegevuses kui ka seadusandluses.
- Edendada sotsiaalseid investeringuid noorte perede tugiteenuste parandamiseks maapiirkondades.

ÜHISTUTE JUHTIMINE

- Soodustada noorte põllumeeste ja metsaomanike kaasamist ühistu tegevusse ühistustruktuuri kõigil tasanditel. Edendada noorte juurdepääsu vastutusele juhtimisstruktuuris.
- Alustada konsultatsioone toidu- ja metsandussektori noorte koostööpartnerite ja sidusrühmadega, et näha ette põllumajandus- ja tööstusmodeli suundumusi ning olla valmis nendega seotud sotsiaalsete probleemidega toimetulekuks.

Foto: Pixabay

OSKUSTE ARENDAMINE

- Töötada välja koolitusprogrammid ühistute uutele liitujatele ning kindlustada tehnilisi oskusi ning täita oskuste lünk jätkusuutlikkuse, digitaliseerimise ning bio- ja ringmajanduse vallas.
- Töötada välja koolitusprogrammid uutele põllumajandus- ja metsandussektoris osalejatele, keskendudes noortele põllumajandustootjatele, edendades juurdepääsu otsustusrollidele ühistutes.
- Soodustada rahvusvahelisi praktika- ja mentorlusvõimalusi, et edendada nii sisekoostööd kui ka koostööd suurte ja väikeste ühistute ning noorte ja kogunud koostööpartnerite vahel.
- Pakkuda noortele juhtidele võimalusi mõista teistes riikides tegutsevate ühistute arengut, sealhulgas parimate praktikate vahetamise ja õppereiside kaudu.

ÜHISTULISE ÄRIMUDELI EDENDAMINE

- Edendada ühistulist ettevõtlust asjakohaste rahaliste ressurssidega sobiva keskkonna kaudu.
- Parandada noorte ja sektorisse sisenejate teadmisi ühistulise ärimudeli kohta.
- Edendada ühistumudeli õpetamist kõigil haridustasemetel ja edendada teadusuuringuid, et stimuleerida ja tõsta esile ühistulist ettevõtlust põllumajandus- ja toidu- ja metsandussektoris.

PARTNERLUS

- Luua ja tugevdada konstruktiivseid partnerlussuhteid, et saavutada ühised eesmärgid ning demokraatlik ja kaasav koostöökultuur.
- Edendada suhteid spetsialiseeritud pankadega, et hõlbustada noorte põllumajandustootjate ja metsaomanike juurdepääsu rahastamisele.
- Jätkata tööd Cogecas parimate tavade ja strateegiade vahetamiseks, et lahendada sektori ja ühistute väljakutseid põlvkondade uuendamiseks.

Südamlikku jõuluaega
ja viljakat uut aastat!

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

Lehe väljaandmist toetab:

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa Investeeringud
maapiirkondadesse

Põllumajanduskoda

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

Pärnu mnt. 141
Tallinn 11314
Telefon: 6009 349
E-post: info@epkk.ee
www.epkk.ee